

УДК 633.63.631.531.12

Глеваський В.І., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри генетики, селекції і насінництва

Білоцерківський національний аграрний університет

glevas@ukr.net

ПРОДУКТИВНІСТЬ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА ФРАКЦІЇ НАСІННЯ

Роль насіння в урожайності і якості буряків цукрових дуже висока. Інтенсивна технологія виробництва буряків цукрових зосереджена на високоякісному насінні сучасних високопродуктивних гібридів.

У буряків цукрових дуже сильно проявляється різноякісність насіння, насамперед, за його розмірами. Різноякісність насіння може бути зумовлена як сортовими особливостями, так і умовами вирощування.

У межах окремих партій існує пряма залежність між фракціями насіння і масою 1000 штук, енергією проростання, схожістю та вирівняністю.

Значну різноякісність насіння буряків цукрових слід завжди враховувати при вирощуванні та його підготовці.

Процес вирощування і підготовки насіння потребує постійного удосконалення в зв'язку із заміною сортового складу, техніки, технології вирощування, вимог, кліматичних умов.

Метою досліджень було встановити біологічні особливості та продуктивні властивості буряків цукрових залежно від сортових особливостей та фракції насіння. Досліди проводили у 2015-2016 рр. на дослідному полі ННДЦ БНАУ. У польових дослідах облікова площа ділянки становила 25 м², повторність – чотириразова.

Схема досліду включала наступні варіанти:

1) Білоцерківський одн. 45 (сорт) - фракції 4,5-5,5 мм, 3,5-4,5 мм і 3,0-3,5 мм -(контроль); 2) Злука (гібрид) - фракції 4,5-5,5 мм, 3,5-4,5 мм і 3,0-3,5 мм; 3) Константа-(гібрид) - фракції 4,5-5,5 мм, 3,5-4,5 мм і 3,0-3,5 мм.

Результатами досліджень встановлено, що плоди діаметром 3,0-3,5 мм не забезпечили одержання кондиційного дражованого насіння зі схожістю вище 80 %, тому і урожайність склала від 42,4 до 46,3 т/га і збір цукру від - 6,4 т/га до 6,9 т/га.

У варіантах насіння фракцій 4,5-5,5 мм в порівнянні з іншими фракціями була вища лабораторна і польова схожість, що забезпечило вищі урожайності 52,4-55,8 т/га і збір цукру 8,5-9,4 т/га.

Серед варіантів найвища урожайність - 55,8 т/га і збір цукру - 9,4 т/га спостерігається у гібрида Константа насіння фракції 4,5-5,5 мм. Найменша урожайність – 52,4 т/га і збір цукру - 8,2 т/га цієї фракції відмічена у гібрида Злука.